

**Egyetemisták vélekedéseinek és nézeteinek vizsgálata (elnök: Kinyó László)**

**T-6**

**OKTATÓK ÉS TANÁRSZAKOS HALLGATÓK VÉLEMÉNYÉNEK ÖSSZEVETÉSE A HALLGATÓI SZAKSZÖVEGOLVASÁS NEHÉZSÉGEIRŐL**

**Földvári Erika \*, Molnár Edit Katalin \*\***

*\* Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola*

*\*\* Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Intézet*

*Kulcsszavak:* szövegértés; pedagógusképzés; kvalitatív vizsgálat

A felsőfokú tanulmányok során feldolgozandó anyanyelvi szakszövegek (tankönyvi és tudományos szövegek) megértése kutatások szerint komoly kihívást jelent világszerte (pl. Hermida, 2019), és néhány kutatás szerint hazánkban is (vö. pl. Hercz et al., 2013). Ugyanakkor a kapcsolódó kognitív folyamatok, képességek vizsgálatára kevés módszertanilag megalapozott hazai és nemzetközi kutatás található. Különösen feltáratlan a szakszövegolvasással kapcsolatos oktatói és hallgatói nézőpontok, vélekedések, tapasztalatok megismerése (pl. Hollander et al., 2022; Miller & Merdián, 2020). A hallgatói populációban kiemeltnek tekintjük a pedagógushallgatók szövegértését, amely determinálhatja a jövőbeli diákjaik szövegértési fejlettségét is. Előadásunkban ezért feltáró jellegű fókuszcsoporthoz interjúkat alapján mutatjuk be az oktatók és pedagógushallgatók által tapasztalt helyzetet, különösen a kihívásokat és akadályokat. A résztvevőket kényelmi mintavétellel toboroztuk. Az oktatók (N = 6) különböző diszciplínák oktatói egy magyarországi egyetem tanárképző programjában. A hallgatók az osztatlan tanárképzésben vesznek részt (N = 8) ugyanott, humán területeken. Az interjúkat három fő kérdéskör köré szerveztük: (1) hogyan látják a résztvevők – oktatás, tanulás során – a pedagógusképzésben résztvevő hallgatók szakszövegolvasását, (2) milyen nehézségeket tudnak azonosítani a hallgatók szakszövegértésére vonatkozóan, valamint (3) milyen oktatói, intézményi szintű segítséget, fejlesztést tartanak lehetségesnek. A tartalomelemzés egyetértést rajzolt ki az oktatók és a hallgatók között. Egyaránt úgy látták, hogy (1) a pedagógushallgatók jelentős része nehézségekkel küzd a szakszövegértés terén. A hiányosságok leginkább az elsőéves hallgatók körében nyilvánulnak meg, míg a felsőbb évfolyamokon kevesebb a megértési probléma. (2) A fő problémákat mindkét csoport a következőkben azonosította: a hallgatók számára sok a kijelölt kötelező irodalom, hiányos a hallgatók tudományos szakszókinccse, nehéz számukra a különböző verbális és képi szövegek (vö. Petőfi & Benkes, 2000; OECD, 2024) értelmezése; a szakszövegek összetett nyelvi megformáltsága, szerkezete kihívást jelent. Egy markáns különbség jelent csak meg: az oktatók és a hallgatók eltérő funkciót tulajdonítanak a képi szövegnek, grafikus elemeknek, és a feldolgozásuk jellegét, eredményességét is nagyon eltérően ítélik meg. (3) Mindkét csoport egyöntetűen úgy látja, hogy a közoktatás nem készít fel a felsőfokú önálló tanulásra. Mindkét csoportban számos egyéni oktatói segítő stratégiát soroltak fel napi gyakorlatként. Ugyanakkor egyhangúan szükségét érzik a szakszövegértés intézményi szintű fejlesztésének is. Vizsgálatunk empirikus bizonyítékot nyújt arra, hogy a szakszövegek olvasásának problémáit a felsőoktatásban hasonlóan érzékelik az érintettek. Az eredményeink hozzájárulnak a szakszövegértés, a tanulási célú olvasás nehézségeinek diagnózisához és a hatékony fejlesztéséhez szükséges további mérőeszközök kidolgozásához.